

ਅਵਨੀਸ਼ ਇੰਗਨ ਜੇ.

ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ —ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2006 ਦਾ FAO ਨੰ.520

ਅਗਸਤ 04, 2017

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988—S.163-A—ਐਕਟ ਦੇ S.163-A ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿਠਣ ਲਈ—ਮੌਤ ਦਾ ਕੇਸ—ਐਕਟ ਦੇ S.163-A ਅਧੀਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 6% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ-ਅਧਿਕਾਰਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਕਟ ਦੇ S.163-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਢਾਂਚਾਗਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।, ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-II ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਅਵਾਰਡ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ FAO ਨੰਬਰ 3371 ਆਫ 2004, 13.01.2016 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ “ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ” ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਟਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਈ।

(ਪੈਰਾ ੭)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 6% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੯)

ਐਚ.ਆਰ.ਨੋਹਰੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਸੁਵੀਰ ਦੀਵਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.3 ਲਈ।

ਅਵਨੀਸ਼ ਇੰਗਨ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 31.08.2005 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਅਤੇ ਧੀ (ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ।

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮਿਤੀ 6/7.02.2005 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਟਾਟਾ ਸੂਮੋ ਵਾਲੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਪੀਬੀ-30 ਏ-2212 ਵਿੱਚ ਜੈਤੂ ਤੋਂ ਮਲੋਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਣੂ ਬਾਲਾ ਦਾ। ਉਕਤ ਗੱਡੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੜਕੇ 2.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਡੀ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਡ 'ਤੇ 7/8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਨੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੜਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਮੋੜ ਲਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੱਡੀ 'ਕਿੱਕਰ' ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਈ। ਟੱਕਰ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

(3) ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ, ਪਿਤਾ, ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 32 ਸਾਲ ਮੰਨੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਗਭਗ 3500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(4) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ।

(5) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ 'ਐਕਟ') ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(7) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ FAO ਨੰਬਰ 3371 ਆਫ 2004, 13.01.2016 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ **ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼**

ਕਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (Ajeesh Hingana, J) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਟਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

(8) ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਟਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ, ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਹ 4,000/- ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ 53 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਔਰਤ ਲਈ 4,000/- ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, 1/3 ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 53 ਸਾਲ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਗੁਣਕ 11 ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 2,97,833/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 2500/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ-ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 2,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕੱਲੇ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 3,56,412/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਕਮ ਜੋੜਾਂਗਾ। ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਾ		ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ	
ਉਮਰ	53	27.10.1998	
ਕਿੱਤਾ	ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ		
ਦਾਅਵੇਦਾਰ	ਪੁੱਤਰ ਧੀ ਅਤੇ ਪਤੀ		
	ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁੱਖੀ	ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ	ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਸ਼੍ਰੇਣੀ		ਰਕਮ (ਰੁਪਏ)	ਰਕਮ (ਰੁਪਏ)
1.	ਆਮਦਨ	1500	4000
2.	ਵਾਧੇ ਦਾ% ਜੋੜੇ		
3.	ਕਟੌਤੀ(1/3)	1000	2666
4.	ਗੁਣਾ (ਸਾਲਾਨਾ)	12000	31992
5.	ਗੁਣਕ	11	11

6.	ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,32,000	3,51,912 ਹੈ
7.	ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ		
8.	ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ		
9.	ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ		
10.	ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ		
11.	ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ		
	ਕੁੱਲ	134000 ਹੈ	356412 ਹੈ

(9) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 6% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(10) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, **ਦੀਪਲ ਗਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬੜੌਦਾ ਵਿੱਚ**¹, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅੰਤਮ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"42. ਧਾਰਾ 163-ਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 40,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾਗਤ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। . . . ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਤੋਂ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੰਮੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਨਾ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿਸੇ

(*Avneesh Jhingan, J.*)
ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

xxx xxx xxx

46. ਸੈਕਸ਼ਨ 163-ਏ ਜਿਸਦਾ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਸਟ੍ਰਕਚਰਡ-ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 163-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਬਜ਼ਟੈਂਟ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੋਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਵਾਹਨ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

xxx xxx xxx

51. ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਲਟ ਉਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ

140. ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 40,000 ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 140 ਅਤੇ 166 ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

52. ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 163-ਬੀ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 140 ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬਿਨਾਂ ਨੁਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਨੁਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 163-ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

xxx xxx xxx""

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਅਧੀਨ ਅਵਾਰਡ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163-ਏ ਦਾ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਢਾਂਚਾਗਤ ਰਸਮੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(12) ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ 3300/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

ਮਾਸੀਕ ਆਮਦਨ	Rs 3300/-
ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ 1/3 ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	
ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਨਿਰਭਰਤਾ	2,200/- ਰੁਪਏ
ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ	26,400/- ਰੁਪਏ
ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਹੈ	17
ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	4,48,800 ਰੁਪਏ
ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	5,000/- ਰੁਪਏ
ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	2,000/- ਰੁਪਏ
ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	2,500/- ਰੁਪਏ
ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	4,58,300/-

(13) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 4,58,300/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ 6% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(14) ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਜੱਡ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।